

Årsrapport 2014-2015 - Videnscenter for Dyrevelfærd

Houe, Hans; Forkman, Björn

Publication date:
2015

Document version
Tidlig version også kaldet pre-print

Document license:
[Andet](#)

Citation for published version (APA):
Houe, H., & Forkman, B. (2015). *Årsrapport 2014-2015 - Videnscenter for Dyrevelfærd*. Institut for Produktionsdyr og Heste, Københavns Universitet.

Årsrapport 2014-2015

Videnscenter for Dyrevelfærd

Institut for Produktionsdyr og Heste /

28. februar 2015

1 Forord

Indeværende årsrapport er udarbejdet i henhold til ”aftale mellem Institut for Produktionsdyr og Heste, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet Københavns Universitet og Fødevarestyrelsen, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om forskningsbaseret myndighedsbetjening 2013-2016. Denne årsrapport omfatter 2014 frem til februar 2015.

Årsrapporten tager udgangspunkt i de konkrete myndighedsopgaver formuleret i aftalens afsnit 3.3:

Der er fokus på tre temaområder for indsatsen, der samlet set skal bidrage til forbedring af dyrevelfærden:

- Kortlægning af dyrevelfærden i Danmark – velfærdsstatus og udvikling af et dyrevelfærdsindeks
- Forbedring af dyrevelfærdskontrollen
- Afdækning og afhjælpning af konkrete velfærdsproblemer i besætninger, under transport og på slagteri

Inden for disse indsatsområder kan Fødevarestyrelsen og/eller ViD anmode om gennemførelse af konkrete projekter.

Årsrapporten indledes med en oversigt over de igangværende projekter efterfulgt af en beskrivelse af opgavevaretagelse, ressourceforbrug og publikationer for hvert enkelt af de igangværende projekter. Vedrørende projekter der er fælles mellem KU og AAU er der lagt vægt på ressourceforbruget på KU, idet AAU rapporterer på anden vis.

Vedrørende afsluttede projekter henvises til slutrapporterne samt tidligere års afrapporteringer.

Frederiksberg, februar 2015

Redaktion:
Hans Houe
Bjørn Forkman

Indholdsfortegnelse

1	Forord	2
2	Sammendrag.....	4
3	Oversigt over igangværende projekter	5
4	Individuelle igangværende projekter.....	6
4.1	Sygefravær hos danske rideskoleheste 2013-03.....	6
4.2	Anvendelse af klinisk registreringer fra sundhedsrådgivningen til løbende overvågning af dyrevelfærd – potentiale og faldgruber; 2014-4.....	7
4.3	Udvikling og dokumentation af koncept for E-læringsmodul: (Egen)kontrol af dyrevelfærd i svinebesætninger; 2014-5.....	8
4.4	Avl for forbedret velfærd hos racehunde; 2014-6.....	8
4.5	Kommunikation om dyrevelfærd på landbrugsskolerne i Danmark	9
4.6	Halthedsdynamik i danske malkekvægsbesætninger; 2014-1	10

2 Sammen drag

I denne rapport medtages projekter igangsæt af Videncenter for Dyrevelfærd, hvor KU har projektledelsen eller deltager med budget i projekter, hvor Århus Universitet har projektledelsen.

I 2013 er der igangsæt 3 nye projekter med. Blandt disse er der fremsendt slutrapport for de to:

'Har 80 millioner danske slagtekyllinger velfærdsproblemer?' og
'Anvendelse af sygebokse og kvantificering af halte køers behov i relation til velfærd'
Projektet 'Sygefravær hos danske rideskoleheste' er stadig i gang.

I 2014 er der igangsæt 5 projekter:

Anvendelse af klinisk registreringer fra sundhedsrådgivningen til løbende overvågning af dyrevelfærd – potentiale og faldgruber;

Udvikling og dokumentation af koncept for E-læringsmodul: (Egen)kontrol af dyrevelfærd i svinebesætninger;

Avl for forbedret velfærd hos racehunde;

Kommunikation om dyrevelfærd på landbrugsskolerne i Danmark

Halthedsdynamik i danske malkekvægsbesætninger;

Alle disse 5 projekter er igangværende. De 4 førstnævnte er planlagt til afslutning i 2015, mens projektet om halthedsdynamik er planlagt til afslutning i 2016.

Endelig er der i 2015 igangsæt 4 projekter:

Kortlægning af livsvilkår for danske privatejede katte;

BRUGBOXEN – betydning af brug af sygeboks til køer med mastitis for dyrenes recovery, velfærd og produktion;

Calf welfare in organic dairy herds

Løse diegivende søer med lav pattegrisedødelighed

Da disse 4 projekter er igangsæt primo februar 2015 omtales de ikke nærmere.

For de enkelte igangværende projekter er der i indeværende rapport givet en redegørelse mht.: 1) Projektets aktiviteter og fremdrift, 2) Ressourceforbrug og 3) Publikationer og Bilag.

3 Oversigt over igangværende projekter

Tabel 1 viser en oversigt over disse igangværende projekters titler, formål, projektledere samt VID kontaktperson.

Tabel 1. Oversigt over igangværende projekter:

Projekttitel og VID projekt-nr	Formål	Projektleder og VID kontaktperson
Sygefravær hos danske rideskoleheste 2013-03	At kortlægge sygdomsbyrden og sygefravær hos rideskoleheste og undersøge årsager til, at nogle heste har højt sygefravær og at andre heste tilsyneladende sjældent har en fraværsgang. Desuden ønskes undersøgt om ejers opfattelse af årsager til sygefravær stemmer overens med veterinær kliniske undersøgelser af hestene.	Maj Halling Thomsen (IPH) Birthe Broberg (FVST)
Anvendelse af klinisk registreringer fra sundhedsrådgivningen til løbende overvågning af dyrevelfærd – potentiale og faldgruber*; 2014-4	At karakterisere brugbarheden af de obligatoriske kliniske registreringer, der foretages i mælkeleverende kvægbesætninger tilsluttet sundhedsrådgivningen tilvalgsmodul 2, som indikatorer i en dynamisk monitorering af sundhed og velfærd på besætningsniveau.	Mogens Krogh (AAU); Hans Houe og Bjørn Forkman (KU); Helle Feldstedt (FVST)
Udvikling og dokumentation af koncept for E-læringsmodul: (Egen)kontrol af dyrevelfærd i svinebesætninger; 2014-5	At udvikle et koncept til et interaktivt læringsspil om bl.a. dyrevelfærd i svinebesætninger.	Helle Stege (KU); Dorte Schrøder Petersen (FVST)
Avl for forbedret velfærd hos racehunde; 2014-6	At muliggøre forebyggelse af avlsbetingede velfærdsproblemer hos racehunde.	Peter Sandøe (KU); Susanne Krarup Larsen (FVST)
Kommunikation om dyrevelfærd på landbrugsskolerne i Danmark. 2014-2	Det overordnede formål med projektet er at undersøge, hvilken rolle landbrugsskolerne spiller for formningen af landmænds opfattelse af dyrevelfærd og hvordan dyrevelfærd vægtes i forhold til andre mål.	Inger Anneberg (AAU); Jesper Lassen og Peter Sandøe (KU); Lise Tønner (FVST)
Halthedsdynamik i danske malkekvægsbesætninger; 2014-1	At afdække dynamikken i forekomst af halthed blandt danske malkekøer - er få køer halte i lang tid eller er mange køer halte i kort tid?	Anne Mette Danscher (KU); Anne Sofie Grove (FVT)

* Formålet reformuleret til:

At karakterisere mulige sammenhænge imellem indberetning af kliniske undersøgelser og velfærdindikatorer baseret på eksisterende data såsom dødelighed og medicinforbrug, samt at skitsere en model for myndigheders eller andres anvendelse af frivillige indberetninger til velfærdsovervågning.

4 Individuelle igangværende projekter

4.1 Sygefravær hos danske rideskoleheste 2013-03

Projektets aktiviteter og fremdrift

Der er indsamlet materiale på de sidste 4 ud af 10 rideskoler udvalgt til sundhedsundersøgelse af de enkelte heste. Dette materiale omfatter 56 heste og består af klinisk undersøgelse, blodprøve (hæmatologi og biokemi), ortopædisk undersøgelse af lemmer og hals/ryg, bevægelsesmålinger under mønstring og longering samt pulsmåling under arbejde i rideskolen. Det samlede materiale omfatter i alt 156 heste. Der er tillige indsamlet dagbogsregistreringer i dagbøger med fortrykte hestenavne, som er udleveret til rideskolerne. I dagbøgerne er hestens arbejdsmængde, evt. sygefravær og årsag hertil samt antal timer på fold registreret. Registreringen er for 6 af rideskolerne foregået i to vintermåneder (jan-feb) og to forårsmåneder (april-maj). For de sidste fire rideskoler er der registreret 4 måneder fra 17.januar – 17. marts og april-maj. Datamaterialet er bearbejdet og delvist analyseret. Færdiggørelse af analyse foretages i 2015.

Der er udarbejdet et af spørgeskema til brug for telefoninterview og gennemført telefoninterview af 100 rideskoler. I telefoninterview er der indsamlet informationer og management på rideskolerne, personalets uddannelse og årsager til sygdom og udsættelse. Endvidere er der indsamlet dagbogsregistreringer fra 227 heste på 17 rideskoler i perioden marts-juni 2014 med i alt 49 rideskolemåneder og 11.123 hestemåneder eller 333.690 hestedage med registrering af hestens arbejds- og hviletid og sygefravær.

Ressourceforbrug

Der er i 2013 anvendt 2 måneders løn til Maj Halling Thomsen og 1 måneds løn til Rikke Buhl. I 2014 er der anvendt 1 måneds løn til Jens Frederik Gramstrup Agger og 1 måneds løn til Christian Bressen Pipper. Desuden har der været udgifter til indkøb af materialer til blodprøver og bevægelsesmålinger og til laboratorieudgifter ved analyse af blodprøver, og rejseudgifter i forbindelse med dataindsamling på Fyn og i Jylland samt udgifter til konferencedeltagelse og print af postere.

Publikationer og bilag

Foreløbige resultater har været præsenteret internationalt på the 10th International Equitation Science Conference, d. 7.-9. august 2014 med 1 oral præsentation og 2 poster præsentationer og der er udarbejdet 3 veterinære specialer. Projektet har været præsenteret ved ViD's projektdag d. 17. marts 2014 Århus Universitet og ved Videncenter for Dyrevelfærds konference, d. 20. november 2014, Dokken, København Ø.

Publikationer:

1. Jens Frederik Agger, Louise Henschel Christensen, Rikke Buhl, Christian Bressen Pipper, Maj Halling Thomsen: *Health of riding school horses in Denmark: Questionnaire survey of management and incidence of clinical disease. Proceedings 10th International Equitation Science Conference, August 7-9 2014. Vingsted, Denmark. (oral presentation)*
2. Maj Halling Thomsen, Susan Kronborg, Jens Frederik Agger, Christian Bressen Pipper, Rikke Buhl: *Health of riding school horses in Denmark: Clinical examination of the locomotor system. Proceedings 10th International Equitation Science Conference, August 7-9 2014. Vingsted, Denmark. (poster presentation)*
3. Rikke Buhl, Merethe Norvik, Jens Frederik Agger, Christian Bressen Pipper, Maj Halling Thomsen: *Health of riding school horses in Denmark: Clinical examination*

- and evaluation of work intensity. Proceedings 10th International Equitation Science Conference, August 7-9 2014. Vingsted, Denmark. (poster presentation)*
4. *Maj Halling Thomsen, Jens Frederik Agger, Christian Bressen Pipper, Rikke Buhl: Sygefravær hos danske rideskoleheste. Videncenter for Dyrevelfærds konference, 20. november 2014, Docken, Copenhagen: S. 22*
 5. *Merethe Norvik: Health of riding school horses in Denmark – Clinical examination and evaluation of work. Specialerapport 2014, Institut for Produktionsdyr og heste, Sektion for medicin og kirurgi, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet. 28. marts 2014, 99 sider.*
 6. *Susan Brix Kronborg: Ortopædisk Sundhedsstatus hos danske rideskoleheste. Specialerapport 2014, Institut for Produktionsdyr og heste, Sektion for medicin og kirurgi, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet. 15. maj 2014, 59 sider.*
 7. *Louise Henchel Christensen: Sygefravær hos danske rideskoleheste – management og sygdomsforekomst. Institut for Produktionsdyr og Heste, Sektion for Dyrevelfærd og Sygdomsbekæmpelse, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet. 8. august 2014. 133 sider.*

4.2 Anvendelse af klinisk registreringer fra sundhedsrådgivningen til løbende overvågning af dyrevelfærd – potentiale og faldgruber; 2014-4

Projektets aktiviteter og fremdrift

Da den oprindelige projektleder har opsagt sin stilling på KU, er der i forbindelse med projektlederskift bevilget forlængelse af projektet frem til 30. november 2015.

Der er foretaget indledende analyse af 121 besætninger med indberettede kliniske undersøgelser (KU+) og 77 besætninger uden kliniske undersøgelser (KU-) fra 2009 til 2014. Denne analyse viste ikke nævneværdig forskel på kodødelighed imellem KU+ og KU- besætningerne.

Efterfølgende vil potentialet for anvendelse af systematiske kliniske undersøgelser til dynamisk overvågning af velfærd blive søgt knyttet sig til velfærdsovervågnings anvendelse og implementering. Såfremt mælkeproducenten oplever sanktioner ved at foretage (korrekt) indberetning kan det medføre uønskede handlingsmønstre og negative effekter på den velfærd man ønsker at overvåge. Projektet vil således også afdekke, hvordan negative effekter undgås såfremt man ønsker at anvende frivillige indberetninger til dyrevelfærdsovervågning.

Ressourceforbrug

KU's lønbudget på 2 mdr. er planlagt til afholdelse i 2015

Publikationer og bilag

Krogh, M.A., Sørensen, J.T., Østergaard, S., Houe, H. & Forkman, B., 2014. Potentialet for anvendelse af kliniske registreringer i kvægbesætninger til dynamisk velfærdsovervågning. Videncenter for Dyrevelfærds konference, 20. november 2014, Docken, Copenhagen: S. 18

4.3 *Udvikling og dokumentation af koncept for E-læringsmodul: (Egen)kontrol af dyrevelfærd i svinebesætninger; 2014-5*

Projektets aktiviteter og fremdrift

Projektet er blevet udvidet med et fuldfinansieret (SAF) 3-årigt phd projekt indenfor samme område. Det er aftalt (Tina Birk, FVST/ViD, Hans Houe, IPH) at ViD projektet kobles sammen med det nye phd projekt, og at ViD afleveringsfristen derfor forlænges til dec. 2015.

Ressourceforbrug

2014: 1.914 (rejser) + 10.732 (OH), indsamling af materiale påbegyndt, ikke konteret endnu
2015: Forventet forbrug ~ 350.000 til udarbejdelse af første velfærdsspilmodul; indsamling af materiale + betaling af ekstern leverandør (SoftWare/programmering)

Publikationer og bilag

Helle Stege og Camilla Kirketerp Nielsen, 2014. Udvikling og dokumentation af koncept for E-læringsmodul: "(Egen)kontrol af dyrevelfærd i svinebesætninger" Videncenter for Dyrevelfærds konference, 20. november 2014, Docken, Copenhagen

4.4 *Avl for forbedret velfærd hos racehunde; 2014-6*

Projektets aktiviteter og fremdrift

I forhold til det første delprojekt, som drejer sig om at undersøge mulighederne for at etablere et sygdomsregistreringssystem, der er koblet direkte til de smådyrspraktiserende dyrlægers journaliseringssystemer, er der foregået flg.: Interviews med en række relevante eksperter, nøglepersoner og interessentgrupper er afholdt. På baggrund af disse interviews samt relevant litteratur er der indsamlet information om erfaringer med, muligheder for og udfordringer ved at udvikle et nationalt sygdomsregister for familiedyr. En rapport baseret på denne information er under udarbejdelse og vil senere på året blive fremlagt på en workshop for danske interessenter.

I forhold til det andet delprojekt, som drejer sig om at undersøge holdninger og forventninger hos hvalpekøbere, er der foregået flg.: Et spørgeskema om overvejelser omkring og motivationer for at anskaffe sig hunde med ekstreme karaktertræk er ved at blive udviklet og vil i løbet af foråret 2015 blive sendt ud til ejere af fire forskellige hunderacer, baseret på oplysninger fra Dansk Hunderegister. Spørgeskemaet er udviklet på baggrund af information indsamlet på projektets arbejdsgruppemøder, på møder med projektets følgegruppemedlemmer, samt fra eksisterende litteratur og udsendelsen af spørgeskemaerne foregår i samarbejde med Dansk Hunderegister. Resultaterne fra denne spørgeskema undersøgelse vil blive præsenteret i en artikel til et internationalt tidsskrift. James Serpell, som er medlem af projektets internationale følgegruppe har i forbindelse med projektet holdt en offentlig forelæsning på Københavns Universitet. To kandidat studerende på veterinærstudiet har med tilknytning til projektet skrevet og forsvaret specialet "Factors affecting the dog-owner relationship and differences in the motivation for obtaining a dog", hvori der er fundet sammenhænge mellem race og ejers tilknytning til hund. Specialet forventes at komme til at danne baggrund for en videnskabelig artikel.

Ressourceforbrug

Der er anvendt 4 måneders løn (halv tid i 8 måneder) til Iben Meyer. Der har desuden været diverse rejseudgifter i forbindelse med interviews samt dækning af rejseudgifter for og honorarer til medlemmer af den internationale følgegruppe.

Publikationer og bilag

Publikationer:

- Hansen, I.K. (2014). Avl for forbedret velfærd hos racehunde. Dansk Veterinær Tidsskrift, 08 (s.13-15).
- Proschowsky, H.F. (2014). Skal det endelig lykkes at etablere et sygdomsregister i Danmark? Journalen, nr 3 (s.8-9).
- Rindom, P. (2014). Diagnoseregister skal bane vej for bedre velfærd og sundhed hos familiedyrene. Dansk Veterinær Tidsskrift, 05 (s.22-24).
- Sandøe, P. (2014). Dyr lægejournaler kan belyse velfærd-problemer hos hunde og katte. Dyreetiks klumme i Dyr lægen, 1 (s.2-3).
- Sandøe, P., Meyer, I. H. C., Fredholm, M., & Proschowsky, H. F. (2014). Selektiv avl af racehunde og -katte: kan den ske på en velfærds-mæssigt forsvarlig måde?. I Dyrevelfærd i Danmark 2014: Videncenter for dyrevelfærd. (s. 36-48). Kapitel 5. Fødevarerstyrelsen.

Præsentationer:

- Præsentation på Videncenter for dyrevelfærd workshop i Århus, d. 17. marts 2014.
- Præsentation og poster på Videncenter for dyrevelfærd konference i København, 20. november 2014.
- Præsentation på debatmødet ”Velfærd – fornuft eller for dyr?” på Christiansborg d. 18. september.
- Præsentation af delprojektet omkring et fælles sygdomsregister for familiedyr på bestyrelsesmøde for Sektion vedrørende Hund, Kat og Smådyr (SvHKS) i Nyborg, d.29. januar 2015.
- Præsentation på Videncenter for dyrevelfærd workshop i Århus, d. 18. februar 2015.

4.5 Kommunikation om dyrevelfærd på landbrugsskolerne i Danmark

Projektets aktiviteter og fremdrift

Da projektet først startede officielt 1. 12 2014, har aktiviteterne begrænset sig til læsning af eksisterende litteratur samt planlægning af empiri indsamling. I løbet af december blev der således udviklet interviewguides for fokusgrupper, som gennemførtes primo 2015 samt gennemført enkelte observationsstudier på udvalgte landbrugsskoler. Der blev desuden truffet beslutning om at gennemføre empiriindsamlingen på landbrugsskolerne i Høng, Horsens og Lundbæk.

Ressourceforbrug

KU (tkr) 1

AU (tkr) 0

Publikationer og bilag

Ingen

4.6 Halthedsdynamik i danske malkekvægsbesætninger; 2014-1

Projektets aktiviteter og fremdrift

Grundet projektleders orlov starter dataindsamling først i løbet af 2015 og der er bevilget slutdato den 30. juni 2016.

Ressourceforbrug

Jf. ovennævnte er der endnu ikke ressourceforbrug på dette projekt.

Publikationer og bilag